

UDKAST TIL REFERAT

DOK. NR. 23/02226-8

REF. LUHO

**MØDE I RÅDET FOR MENNESKERETTIGHEDER, 26. FEBRUAR 2024, KL.
13-16 I VARTOV, STORE, FARVERGADE 27, 1463 KØBENHAVN K**

PUNKT FORMÅL

1. Godkendelse af dagsorden

Beslutning: Dagsordenen er godkendt.

2. Godkendelse af referat

Bilag: 2.1 Udkast til referat af rådsmøde den 5. december 2023

Beslutning: Rådet godkendte referatet.

3. Beretninger

Opsamling

a) Rådets forpersonskab

Rasmus Grue Christensen berettede om følgende:

- Forpersonskabet har forberedt nærværende møde samt overrækkelsen af Menneskerettighedsprisen.
- Skyggerapport til FN's menneskerettighedsråd er færdig i næste uge.

b) Bestyrelsesforperson:

Andreas Kamm berettede om følgende:

- På bestyrelsesmødet 30. januar drøftede bestyrelsen på baggrund af oplæg nye tendenser i omverdenen, herunder blandt andet spørgsmålet om menneskerettighedernes universalitet, dekolonialisering, deskriptiv repræsentation og identitetspolitiske spørgsmål.
- To rådsmedlemmers mandater udløber, da de har siddet i bestyrelsen i to mandatperioder. Der er tale om Henriette Laursen, der sidder på et kønsmandat samt Mette Boye. Bestyrelsen overvejer p.t., om der er særlige kompetencer, som bør tilføres. Der laves offentligt opslag, og de nye medlemmer vælges på rådsmødet i september.

c) Direktøren

Louise Holck berettede om følgende:

PUNKT FORMÅL

- Institut for Menneskerettigheder er blevet bedt af FN's generalsekretær om at deltage i en uafhængig undersøgelse af UNRWA sammen med det svenske Raoul Wallenberg Institut og det norske Chr. Michelsen Institut. Den tidligere franske udenrigsminister Cathrine Colonna er sat i spidsen for arbejdet. Undersøgelsen skal afklare, om UNRWA i tilstrækkelig grad sikrer sin neutralitet. Den endelige rapport er efter planen færdig ultimo april.
- Instituttets nylige analyser om bl.a. rettigheder i den digitale velfærdsstat, uønsket seksuel opmærksomhed på erhvervsskoler, fejl i klagesager på handicapområdet samt et policy brief om statens mulige ansvar for ulovlige adoptioner.

Rådet tog beretningerne til efterretning.

4. **Temadrøftelse/workshop: Instituttets kommende strategi**

Bilag: 4.1 Strategi for Institut for Menneskerettigheder 2021-2024

Opsamling: Punktet blev indledt med et oplæg ved direktør Louise Holck, hvor hun redegjorde for tematiske og organisatoriske fokusområder i den nuværende strategi 2021-2024. Institut for Menneskerettigheder har lavet en intern status på strategien, og det vurderes bl.a., at det langt hen ad vejen er lykket at bringe det nationale og internationale arbejde tættere på hinanden. Desuden blev fremhævet, at klimadagsordenen har udviklet sig meget, samt at der er udviklet nye formater for eksterne arrangementer såsom 'Morgenperspektiv' og 'Hverdagsrettigheder'.

Da Institut for Menneskerettigheders nuværende strategi udløber med udgangen af året, skal instituttets bestyrelse inden årets udgang vedtage en ny strategi.

Som fundament her for er instituttet i gang med at en bredere strategisk analyse, der skal afdække, hvilken omverden der påvirker instituttet, og hvilke udfordringer og muligheder en ny strategi bør adressere.

Rådet drøftede herefter i grupper følgende temaer af relevans for instituttets kommende strategi:

- Aktuelle menneskeretlige udfordringer og tendenser
- Instituttets internationale arbejde
- Samarbejde og partnerskaber

PUNKT FORMÅL

- Instituttets omdømme og indflydelse
- Instituttets kommunikation

Resultatet af rådets drøftelser indgår i det fortsatte strategiarbejde. Rådets drøftelser er vedhæftet som bilag til referatet. Rådet orienteres om det videre strategiarbejde på et senere møde i 2024.

5. Orientering om møder i 2024

15. maj 2024 kl. 15-18
11. september 2024 kl. 13-16
4. december 2024 kl. 15-18

6. Eventuelt

Intet noteret.

7. Overrækkelse af Menneskerettighedsprisen 2023

Menneskerettighedsprisen 2023 blev overrakt til Spiralsagens arbejdsgruppe ved Naja Lyberth. Foruden medlemmer af Rådet deltog en række gæster.

OVERSIGT OVER DELTAGERE VED MØDET:

Advokatsamfundet	Vibeke Tarpgaard	
Afro Danish Collective	Lartey Lawson	
Amnesty International Danmark	Vibe Klarup	
Bedre Psykiatri	Jens Peter Eckardt	
Børnerådet	Anna Marie Schurmann Carstens	X
Børnesagens Fællesråd	Pernille Gry Petersen	X
Børns Vilkår	Ingrid Hartelius Dall	
Caritas Danmark	Ditte Dandanell	X
Center for Muslimers Rettigheder i Danmark	Lamies Nassri	X
Center mod Menneskehandel	Astrid Viola Kallmeyer	X
Danner	Mette Marie Yde	
Dansk Folkeoplysnings Samråd	Rasmus Nørlem Sørensen	X
Dansk Islamisk Trossamfund	Ahmet Incikli	X
Dansk Kvindesamfund	Simone Melbye Larsen	X
Dansk PEN	Marianne Østergaard	X
Dansk Ungdoms Fællesråd		
Danske Handicaporganisationer	Torben Kajberg	
Danske Kirkers Råd	Emil Bjørn Hilton Saggau	
Danske Seniorer	Poul Ipsen	X
Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder	Leif Lønsmann	
Den Uafhængige Politiklagemyndighed	Anne Skov Anhøj	X
Det Centrale Handicapråd	Claus Wendelboe	
Det Jødiske Samfund i Danmark	Susanne H. Hansen	X
DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur	Rasmus Grue Christensen	X
DRC Dansk Flygtningehjælp	Line Bøgsted	X
Efterskoleforeningen	Bjarne Lundager Jensen	
Enhedslisten	Mads Kampp Christiansen	X
European Anti Poverty Network	Ole Meldgaard	X
European Network Against Racism (ENAR Danmark)	Gregory Christensen	X
FN-forbundet	Jørgen Estrup	X
FN-forbundet	Lena Jørgensen	X
Folkekirkens Nødhjælp	Karina Pultz	
Folketingets Ombudsmand	Morten Engberg	X
Foreningen Far	Jesper Lohse	
Foreningen Joan-Søstrene	Julia Laban	X
Frie Grønne		
Intact Denmark	Lena Nyhus	X
Intact Denmark	Mikael Ator	X
International Rehabilitation Council for Torture Victims	Lisa Henry	X
Justitsministeriet	Malene Juul	X
Kvindernes U-Landsudvalg	Janice Goodson Førde	X
Kvinderådet	Helene Forsberg	X
KVINFO	Alexander Andersson	X

Landsorganisation af Kvindekrisecentre	Andrea Jedrzejowska	
Levende Menneskerettigheder	Søren Bech Laursen	X
LGBT+ Danmark	Susanne Branner Jespersen	X
Mellemfolkeligt Samvirke	Mette Roerup	X
Mellemfolkeligt Samvirke	Homma Yusuf	X
Mino Danmark	David Spence	X
OASIS	Lis Ehmer Olesen	
Oxfam Danmark	Poul Erik Christoffersen	X
PlanBørnefonden	Maria Hjort Jakobsen	
Radikale Venstre	Charlotte Burgess	
Red Barnet	Amalie Bang	X
RED Center mod æresrelaterede konflikter	Anita Johnson	
Refugees Welcome	Michala Clante Bendixen	X
Religion & Samfund	Nik Bredholt	
Retspolitisk Forening	Noe Munck	X
Røde Kors i Danmark	Silas Harrebye	X
Det Nationale Integrationsråd	Hetav Rojan	
Rådet for Psykisk Sårbare på Arbejdsmarkedet	Susanne Leire	X
Rådet for Socialt Udsatte	Anna Møbjerg	
Sex & Samfund	Maria Lindhardt	
Social- Bolig- og Ældreministeriet	Louise Fuglsang Olsen	X
Socialdemokratiet	Fie Hækkerup	
Socialistisk Folkeparti	Søren Riishøj	
SOS Racisme Danmark	Marianne Olsen	X
Tænk tanken Tora	Laura Engelsbak	
Udenrigsministeriet	Hélène Fester	X
UlykkesPatientForeningen	Elisabeth Cecilia Dorn	
Venstre	Louise Jæger	
Ældre Sagen	Dorthe Bjerremand Erichsen	
Danske Døves Landsforbund	Claus Staunstrup Nilsson	
Sabaah	Amma Asare-Nyako	
Bestyrelse	Andreas Kamm	X
Bestyrelse	Sif Holst	X
Bestyrelse	Steven Jensen	X
Institut for Menneskerettigheder	Louise Holck	X
Institut for Menneskerettigheder	Lucas Honoré	X
Institut for Menneskerettigheder	Marie Engberg Helmstedt	X
Institut for Menneskerettigheder	Jakob Sheikh	X
Institut for Menneskerettigheder	Rikke Frank Jørgensen	X
Institut for Menneskerettigheder	Pernille Boye Koch	X
Institut for Menneskerettigheder	Mette Thygesen	X

RÅDETS INPUT TIL KOMMENDE STRATEGI

26. FEBRUAR 2024

BAGGRUND

DOK. NR. 23/02226-8

REF. MHEL

På møde i Rådet for Menneskerettigheder den 26. februar 2024 blev der afholdt en workshop med fokus på, at rådsmedlemmerne kunne give input til udviklingen af instituttets kommende strategi.

Rådets input er afspejlet i opsamlingen nedenfor og indgår som del af den samlede strategiske analyse. Rådets input er blevet bearbejdet minimalt af sekretariatet pga. noter fra mødet for at øge læsbarheden, men med overvejende fokus på at bevare den originale ordlyd.

1 KOMMUNIKATION OG SYNLIGHED

Har instituttet en klar fortælling?

- Bør være mere fokus på den formelle og institutionelle del af Instituttets rolle
- Bør have en tydeligere fortælling via udvalgte mærkesager
- Bør skabe en klarere fortælling ved at føde ind til det politiske niveau med input, som er relevant for specifikke partier
- Det er for uklart hvad instituttet vil ift. undervisning
- Instituttet står i nogens øjne ikke tilstrækkeligt på faglighed

Hvordan vurderer I Institut for Menneskerettigheders generelle synlighed?

- Ikke synlige nok over for den unge målgruppe
- Ikke kontinuerligt nok til stede i debatten
- Ikke nok synlighed gennem partnerskaber
- Bør have fokus på strategisk brug af sociale medier
- Bør sikre en meget tydeligere prioritering af dagsordener/temaer/mærkesager
- Bør arbejde mere specifikt med segmenteret kommunikation ift. forskellige målgrupper
- Pas på, at der ikke bruges for mange ressourcer på kommunikation
- Bør komme mere ud til lærere/gymnasier for at skabe synlighed
- Synligheden bliver sårbar, når det kun er på enkelte dagsordener

2 INSTITUTTETS INTERNATIONALE ARBEJDE

Hvilke nye muligheder ser I for instituttets internationale arbejde?

Kriser, konflikt og skrøbelighed

- Fokus på menneskerettigheder i konflikt
- Retsstaten i tilbagegang – retsstater skal styrkes
- Nye partnerskaber – uden for det statslige samarbejde

Europæisk retsorden

- Dialog

Det tættere samarbejde i EU

- Udfordringer i vores geografiske nærhed
- Undersøg hvordan Instituttet kan styrke en fælles indsats

Klimaretfærdighed

- Statsansvar
- Regulering af virksomheder

Globale udfordringer

- Polarisering
- Religion
- 'Anti-gender'

Øget fokus på dialog

- Fremme af dialog

3 MENNESKERETLIGE UDFORDRINGER OG TENDENSER I OMVERDEN

Hvad bør være instituttets hovedprioriteter i de kommende år?

- Der er nok at gøre med menneskerettigheder, så brug ikke krudt på de dele af klimadagsordenen, hvor Instituttet ikke kan gøre noget. Men klimakrisen har store menneskeretlige konsekvenser, så Instituttet skal være på dagsordenen
- Øget mis- og desinformation, herunder deepfakes som følge af avanceret kunstig intelligens. Fokus på troværdig information.
- Myndigheders brug af kunstig intelligens med fokus på bias og diskrimination
- Fokus på beskyttelse af flygtninge og migranter. Det påvirker alles rettigheder
- Fasthold fokus på universelle rettigheder
- Et bredt perspektiv på ligestilling – også med fokus på mænd

- Husk på ØSK-retighederne (økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder), der har væsentlig politisk betydning. Institutet bør have et øget fokus her, ikke mindst i lyset af højredrejning i EU
- Øget fokus på nationale forskelle i, hvad man har ret til på tværs af kommuner og regioner
- Ytringsfrihed er vigtigt, herunder ift. Koranloven og offentlige ansattes ytringsfrihed. Det er en grundrettighed, der påvirker mange andre rettigheder
- Racisme i folkeskolen: Hverdagsracisme bør have øget fokus
- Det psykiatriske område, særligt ift. børn og unge samt tvang
- Beskyttelse af børn og unge online, herunder datahøst
- Klima – særligt ift. børn og unge. Fokus på at afdække deres perspektiver
- Mere fokus på det kvindepolitiske (Partnerdagen, kvindevold mv.)
- Israel-Palæstina, herunder dissonansen mellem Danmarks officielle politiske position og særligt den yngre befolkning
- Øget adgang til rådsmøder gennem streaming

Er der nogle nye udfordringer eller tendenser, som instituttet bør adressere i højere grad?

- Mis- og desinformation, ytringsfrihed og -tryghed, had mod bestemte grupper, der afholder sig fra at bruge deres rettigheder
- Kunstig intelligens, ikke mindst ift. sundhedsvæsenet. Det er også særligt en udfordring ift. troværdig information
- Universelle vs. partikulært fokus. Læg vægt på det universelle for at undgå at blive katebald. Vigtigt at finde tilbage til menneskerettighedernes ånd
- Vær opmærksom på tendensen med at undergrave beskyttelse af flygtninge og migranter på eget territorium ifm. EU's nye pagt om migration og asyl
- Afgør hvor 'woke'/venstreorienteret Institutet skal for være
- Udenrigsministerens "pragmatiske idealisme" vs. Ugandas nye lov mod homoseksualitet. Overvej om vi vil acceptere et skred i rettigheder.
- Ny bølge af racisme og islamofobi i Europa, hvor Danmark bliver inspireret af fx Frankrig. Muslimers rettigheder indskrænkes i mange lande
- Fortsat fokus på hadforbrydelse i forlængelse af Institutets seneste rapport

- Skred i abortlovgivning i USA og andre lande. Vær opmærksom på det i Danmark.
- Tvangsadoptioner som ny tendens, der skal holdes fokus på
- Stigende befolkningstilvækst og deraf flere børn og unge
- Institutionernes legitimitet udfordres, herunder Instituttets og menneskerettighederne som sådan
- Identitetspolitik (isoleret storbyfænomen – i hvert fald i DK)
- Sociale medier udvikler sig fortsat. Vi skal følge med
- Øget polarisering
- Opgør med kolonitiden
- Kamp om opmærksomheden
- Klima og menneskerettigheder
- Generativ kunstig intelligens
- De offentlige budgetter udfordres af demografi (aldring), geopolitikken (forsvarsbudgetter) samt den grønne omstilling

4 KENDSKAB TIL OG OPBAKNING TIL Menneskerettighederne

- Instituttet bør fokusere mere på børn og unge. Undervisning er afgørende, så der skal instituttet spille en mere central rolle
- Bliv ved med at lave uddannelsesmateriale til folkeskolen af høj kvalitet. Lærere skal gå til Instituttet for at få det bedste materiale. Materialet skal desuden være let tilgængeligt
- Mens politikerne løsner grebet om grundskolen bør Instituttets arbejde for at menneskerettighederne skal spille en rolle
- Lav en uge, hvor der sættes fokus på menneskerettigheder
- Omdan analyser og lignende til undervisningsprojekter og hav i den forbindelse fokus på at etablere strategiske partnerskaber
- Generelt bør Instituttet i højere grad arbejde med strategiske partnerskaber
- Mere samarbejde med andre via partnerskaber – både i analysefasen og produkterne udrulles/lanceres
- Mere fokus på børns og ungerettigheder – også drengenes
- Opret et ambassadørkorps af unge. Inddrag dem i paneldebatter
- Lav en menneskerettighedsfestival med inspiration fra Lund
- Følg op på de initiativer, der søsættes
- Fokus på øj kvalitet i undersøgelserne. Civilsamfundet har brug for dem, når de skal løfte menneskerettighedsdagsordenen
- Brug enkeltsager i Instituttets kommunikation. Det gør det nemmere for folk at forstå

- Det handler om at få den gode viden i spil
- Kommuniker på andre måder, fx via tegneserier eller lignende
- Kommuniker, at menneskerettighederne er til glæde for os alle sammen. De er ikke kun for de få/for minoriteter
- Instituttet har en vigtig rolle i at vise, at formelle rettigheder fortsat er vigtige – også ift. 'woke-bevægelsen', men pas på det ikke skrider ud i for megen 'woke' – det skubber nogle væk
- Tænk i flere grupper – også tømmerlæringer og socialrådgivere
- Arbejd mere målrettet for inkorporering af Børnekonventionen

5 SAMARBEJDE OG PARTNERSKABER

Hvordan kan instituttet bidrage til at styrke civilsamfundets arbejde med menneskerettigheder?

- Ved at være bedre til at se de mindre organisationer og fungere som sparringspartner, ressourcebank eller hotline for disse
- Referater af/opfølgning på gruppediskussionerne på rådsmøder
- Fortsætte med at være en stærk og uafhængig institution, som NGO'erne kan læne sig op ad
- Instituttet er en god krumtap i UPR-arbejdet
- Husk at involvere/høre de mere 'oversete' NGO'er. Måske kunne man oprette en slags kontaktformular til Instituttet

Hvordan bør instituttet involvere og lytte til relevante aktører i udviklingen af initiativer?

- Det er positivt med inddragelse ifm. kommende rapporter samt muligheden for at kommentere på høringer og analyser, men et ønske om at blive inddraget tidligere – gerne fra initiativfasen
- Godt at Instituttet arbejder med mange forskellige områder.
- Foruden de formelle og omfattende samarbejder er der noget at hente for Instituttet ved at facilitere, at relevante aktører mødes til diverse seminarer og events mv.
- Stort potentiale i at blive bedre til opfølgning på anbefalinger, rapporter og lignende - samt og involvere civilsamfundet heri
- Husk også de private virksomheder